

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.411.002.02.2023

Pan
Karol Jasiak
Kierownik
Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Gostyniu
ul. Wrocławska 250
63-800 Gostyń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/23/501 – Realizacja wypłat dodatku węglowego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyniu ¹ , ul. Wrocławska 250, 63-800 Gostyń
Kierownik jednostki kontrolowanej	Karol Jasiak, Kierownik M-GOPS ² , od 1 kwietnia 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Proces przyznawania dodatku węglowego. 2. Proces wypłaty dodatku węglowego.
Okres objęty kontrolą	Od 12 sierpnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Marek Rozwalka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/26/2023 z 16 stycznia 2023 r. (dowód: akta kontroli str. 1-6)

¹ Dalej: M-GOPS albo Ośrodek.

² Dalej: Kierownik.

³ oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem zadań dotyczących wypłaty dodatku węglowego.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Ośrodku zapewniono możliwość składania wniosków o wypłatę dodatków węglowych w siedzibie oraz za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, wydłużając godziny pracy tej jednostki oraz zwiększając liczbę stanowisk obsługujących osoby składające wnioski. Wpływające wnioski były należycie weryfikowane. W przypadkach odmowy przyznania świadczenia, wnioskodawcom wystawiano decyzje, natomiast osobom, których wnioski pozostawiono bez rozpoznania przekazywano stosowne informacje. Wszystkie należne świadczenia zostały wypłacone. M-GOPS należycie wywiązał się z obowiązków sprawozdawczych. Część świadczeń została wypłacona po upływie ustawowych terminów, jednak nastąpiło to z przyczyn niezależnych od Ośrodka. W 66 spośród 72 badanych spraw (92% ogółu) termin ich rozpatrzenia przekroczył termin określony w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶, a w 12 spośród badanych przypadków (17%), nie dochowano wyznaczonych przez Ośrodek terminów do wypowiedzenia się przez strony co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, przed wydaniem decyzji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Proces przyznawania dodatku węglowego.

Opis stanu faktycznego

1. Ośrodek zapewnił możliwość składania wniosków o wypłatę dodatku węglowego w siedzibie jednostki, jak również za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej⁷. W siedzibie M-GOPS wyznaczono dwa dodatkowe miejsca przyjmowania wniosków oraz wydłużono godziny otwarcia, od godz. 7.30 do godz. 17.00, w okresie od 22 sierpnia do 16 września 2022 roku⁸.

(akta kontroli str. 7-12, 60)

2. Do 30 listopada 2022 r., w kontrolowanej jednostce złożono ogółem 4 164 wnioski o wypłatę dodatku węglowego, z czego 2 716 wpłynęło w miesiącu sierpniu, 836 we wrześniu, 249 w październiku zaś 363 wnioski wpłynęły w listopadzie. Po tym okresie (tj. w grudniu 2022 r.) do M-GOPS złożonych zostało osiem wniosków.

(akta kontroli str. 425, 464)

3. Do 31 grudnia 2022 r. w Ośrodku rozpatrzone zostały łącznie 3 233 wnioski o wypłatę dodatku węglowego, z których w 64 przypadkach wydano decyzje o odmowie przyznania świadczenia⁹. Do 8 marca 2023 r. rozpatrzono 246 kolejnych wniosków o przyznanie dodatku, przy czym w 68 przypadkach odmówiono przyznania takiego świadczenia¹⁰.

(akta kontroli str. 425)

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U z 2022 r. poz. 1855, dalej: k.p.a.

⁷ Od dnia 17 sierpnia 2022 r. wprowadzono przyjmowanie przedmiotowych wniosków osobiście w M-GOPS, jak również drogą elektroniczną poprzez portal ePUAP (wersja elektroniczna wniosku, wraz z instrukcją jego składania, dostępna była w formacie PDF na stronie internetowej - <https://mgopsgostyn.pl/>).

⁸ W godzinach 7.30 – 15.00 wnioski przyjmowano łącznie na pięciu stanowiskach pracy, natomiast od 15.00 – 17.00 na trzech stanowiskach w Biurze Obsługi Klienta M-GOPS.

⁹ W poszczególnych miesiącach liczba rozpatrzonych wniosków (odmów przyznania świadczenia) kształtowała się następująco: wrzesień – 219 (0); październik – 1 790 (10); listopad – 993 (36); grudzień – 231 (18).

¹⁰ W poszczególnych miesiącach tego okresu liczba rozpatrzonych wniosków (odmów przyznania świadczeń) wyniosła: styczeń – 204 (34); luty – 40 (32); marzec – 2 (2).

4. Do zakończenia kontroli¹¹ bez rozpoznania pozostawiono łącznie 604 wnioski o wypłatę dodatku węglowego, co wynikało z wymogów określonych w przepisach ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym¹², tj. ze względu na złożenie wniosków po terminie (art. 2 ust. 10 ww. ustawy - osiem przypadków) i złożenie więcej niż jednego wniosku dla gospodarstwa domowego mającego ten sam adres zamieszkania (art. 2 ust. 3b cyt. ustawy – 596 wniosków). W okresie objętym kontrolą, wg stanu na koniec sierpnia i września 2022 r., odnotowano odpowiednio 2 716 oraz 596 wniosków nierozpatrzonych z innych przyczyn, przy czym na czas kontroli liczba takich wniosków wyniosła 89.

Wg stanu na 8 marca 2023 r., łączna liczba rozpatrzonych wniosków o wypłatę dodatku węglowego oraz wniosków pozostawionych bez rozpoznania ze względu na taki wymóg wynikający z u.d.w. wyniosła 4 083, natomiast liczba tego rodzaju wniosków wynikająca z prowadzonej w M-GOPS za ten okres ewidencji wyniosła 4 172 (tj. o 89 wniosków więcej). Różnica ta, dotyczyła 94 postępowań umorzonych na wniosek stron, a także pięciu wypłaconych dodatków, które zwrócono do Ośrodka, a postępowania ich dotyczące zakończono, wygaszono, bądź uchylono prawo do tych świadczeń.

W odniesieniu do 42 wniosków o wypłatę dodatku węglowego, nierozpatrzonych do 31 stycznia 2023 r., a załatwionych w lutym i marcu 2023 r.¹³, Kierownik wyjaśnił, że przyczyną tego było [...] *prowadzenie postępowań wyjaśniających, zakończonych wydaniem w 34 przypadkach decyzji odmownych oraz ośmiu decyzji przyznających powyższe świadczenia*. W zakresie ośmiu wniosków o wypłatę ww. dodatku, złożonych w miesiącu grudniu 2022 r., wyjaśniający wskazał, że w stosunku do wnioskodawców wystawione zostały w tym zakresie zawiadomienia o pozostawieniu spraw bez rozpoznania.

Kierownik jako przyczynę nierozpatrzenia na koniec sierpnia i września 2022 r. odpowiednio 2 716 i 596 wniosków o wypłatę dodatku węglowego wskazał brak środków finansowych na realizację przedmiotowego zadania¹⁴.

(akta kontroli str. 7-58, 411-414, 425, 447-460, 463-464)

W M-GOPS nie przyznawano w badanym okresie (do 28 lutego 2023 r.) dodatków węglowych na podstawie wydanych z urzędu decyzji administracyjnych, o których mowa w art. 2 ust. 15f u.d.w. W tym okresie przyznano natomiast 233 dodatki, w oparciu o decyzje administracyjne wydane na podstawie art. 2 ust. 3d ww. ustawy. W okresie objętym kontrolą wydano w Ośrodku dwie decyzje uchylające decyzje o przyznaniu dodatku węglowego, nie wydawano natomiast decyzji administracyjnych w sprawie nienależnie pobranego dodatku.

(akta kontroli str. 342)

5.1. Badaniu analitycznemu poddano dokumentację dotyczącą 32 złożonych do Ośrodka wniosków o wypłatę dodatku węglowego¹⁵, w tym: 14 wniosków złożonych przez osoby składające więcej niż jeden wniosek, 14 wniosków odnoszących się do sytuacji złożenia więcej niż jednego wniosku na ten sam adres oraz czterech wniosków, w przypadku których adresy wskazane w nich nie znajdowały się w bazie

¹¹ 8 marca 2023 r.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 141 ze zm., dalej: u.d.w.

¹³ Rozpatrzone odpowiednio 40 i 2 takie wnioski.

¹⁴ O środki wnioskowane do WUW w dniu 1 września 2022 r., Ośrodek otrzymał w dniu 26 września 2022 r.

¹⁵ Wybranych metodą doboru celowego, m.in. w oparciu o elektroniczną bazę danych M-GOPS (na dzień 29 stycznia 2023 r.), dotyczących złożonych wniosków o wypłatę dodatku węglowego oraz sposobu (statusu) ich rozpatrzenia, jak również na podstawie danych zawartych w pełnym raporcie z systemu Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (na dzień 23 stycznia 2023 r.).

Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków¹⁶. W wyniku analizy ww. spraw stwierdzono, że w przypadku 17 badanych postępowań, zakończonych przyznaniem dodatków w łącznej wysokości 51 000,00 zł¹⁷, świadczenia przyznano przy zachowaniu wymaganych kryteriów określonych w art. 2 ust. 1, w zw. z art. 2 ust. 3d¹⁸ oraz art. 2 ust. 15g¹⁹ u.d.w. W przypadku wniosków o wypłatę dodatku węglowego złożonych dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego, mających ten sam adres miejsca zamieszkania, dodatek przyznawano, stosownie do art. 2 ust. 3b u.d.w., wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy (trzy wnioski). Kolejne złożone na ten sam adres wnioski pozostawiano zgodnie z treścią wskazanego wyżej przepisu bez rozpoznania (12 wniosków), bądź też przyznawano wnioskowane świadczenia na podstawie decyzji administracyjnych, wydawanych na podstawie art. 2 ust. 3d u.d.w., po przeprowadzeniu m.in. stosownych wywiadów środowiskowych (11 wniosków). Przeprowadzone badanie wykazało, że w 31 przypadkach (tj. 97% spraw) wnioski rozpatrywano w terminach przekraczających jeden miesiąc, w sytuacji, gdy nie były to sprawy szczególnie skomplikowane. Ponadto, w 11 przypadkach stwierdzono, że decyzje przyznające wnioskodawcom dodatki węglowe wydano w datach tożsamych z datami zawiadomień o prawie do wypowiedzenia się przez wnioskodawców co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, przed wydaniem decyzji przyznającej. Powyższe zostało szczegółowo opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 68-84, 345)

5.2. Badaniem objęto również prawidłowość rozpatrywania łącznie 40 złożonych do M-GOPS wniosków o wypłatę dodatku węglowego²⁰, w tym 30 pozytywnie rozpatrzonych, zakończonych przyznaniem ww. świadczenia oraz 10 wniosków, wobec których wydano decyzje odmowne, bądź pozostawiono je bez rozpoznania z uwagi na taki wymóg przepisów u.d.w. Badanie wykazało, że do M-GOPS składano prawidłowe i kompletne wnioski, podlegające w każdym przypadku weryfikacji m.in. pod kątem wpisanego do CEEB głównego źródła ciepła, udokumentowanego każdorazowo w aktach badanych spraw stosownymi deklaracjami źródeł ciepła i źródeł spalania paliw. Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika wynikało, że podejmowane w Ośrodku czynności wyjaśniające dotyczące badanych spraw polegały na weryfikacji (walidacji), w ramach systemu komputerowego z informacjami uzyskanymi w postępowaniach o przyznanie: świadczeń rodzinnych oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, świadczenia wychowawczego, dodatku osłonowego oraz dodatku mieszkaniowego, a także na weryfikacji z danymi zgromadzonymi w rejestrze PESEL i rejestrze mieszkańców. Wyjaśniający stwierdził, że [...] *biorąc pod uwagę ilość złożonych wniosków, krótki czas na ich rozpatrzenie, jak również presję wywieraną przez wnioskodawców oczekujących na wypłatę świadczeń, uznano, że nie było potrzeby odzwierciedlania procesów weryfikacji w wersji papierowej.* Rozpatrując wnioski podejmowano w razie potrzeby, czynności m.in. w zakresie:

- wyjaśniania wątpliwości dotyczących adresu,
- zapisów w deklaracjach CEEB,
- kontaktów z Urzędem Miejskim w Gostyniu w sprawie deklaracji CEEB celem ustalenia terminu złożenia deklaracji w wersji papierowej w siedzibie Urzędu,

¹⁶ Dalej: CEEB.

¹⁷ Tj. 100% spraw, które w badanej próbie zakończyły się przyznaniem świadczenia.

¹⁸ 11 postępowań.

¹⁹ Trzy postępowania.

²⁰ Wybranych do badania metodą losową z wykorzystaniem metody losowania prostego w „Pomocniku kontrolera”, przeprowadzoną w oparciu o elektroniczną bazę danych M-GOPS (na dzień 29 stycznia 2023 r.), w zakresie złożonych wniosków o wypłatę dodatku węglowego oraz sposobu (statusu) ich rozpatrzenia.

- łącznego rozpatrywania wniosków o przyznanie świadczeń na ten sam adres,
- weryfikacji wniosków z deklaracjami o wysokości opłat za gospodarowania odpadami komunalnymi,
- przyjmowania oświadczeń stron wyjaśniających daną sytuację, jak również oświadczeń/zaświadczeń właścicieli budynków dotyczących zainstalowanych źródeł ciepła; weryfikacji przez upoważnionych pracowników deklaracji dotyczących źródeł ciepła i źródeł spalania paliw,
- przeprowadzania wywiadów środowiskowych przez upoważnionych pracowników Straży Miejskiej w Gostyniu.

Sporządzanie adnotacji lub notatki służbowej z czynności weryfikacji wniosków stanowi dowód wykonania takich czynności (ślad kontrolny) i może mieć istotne znaczenie w przypadku weryfikacji prawidłowości działań organu np. przy ustalaniu okoliczności przyznania nienależnego świadczenia lub postępowania przed organem odwoławczym.

Przyznanie dodatków węglowych następowało w drodze wysyłania do wnioskodawców informacji o przyznaniu takiego dodatku²¹, jak również doręczanych wnioskodawcom decyzji administracyjnych wydawanych na podstawie art. 2 ust. 3d u.d.w. Decyzje administracyjne odmawiające przyznania przedmiotowych świadczeń²², o których m.in. mowa w art. 2 ust. 16 u.d.w., uzasadniono m.in. brakiem zamieszkiwania pod wskazanym we wniosku adresem, jak również zgłoszeniem do CEEB paliw stałych niespełniających kryterium przyznania ww. dodatku. Sporządzone informacje o pozostawieniu wniosków bez rozpoznania²³ uzasadnione były okolicznościami wskazanymi w art. 2 ust. 3b u.d.w. Czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku, do momentu jego rozpatrzenia, w odniesieniu do badanych postępowań dotyczących ww. 10 wniosków, wynosił od 37 do 119 dni. Czas trwania postępowań dotyczących 30 wniosków zakończonych przyznaniem dodatków węglowych, wynosił od 40 do 62 dni, przy czym wszystkie przyznane świadczenia wypłacono w pełnych kwotach w okresie od 4 października do 27 grudnia 2022 r. Przeprowadzone badanie wykazało, że w 35 przypadkach sprawy zostały załatwione w terminach przekraczających jeden miesiąc, w sytuacji, gdy nie były to sprawy szczególnie skomplikowane. W jednym przypadku decyzja przyznająca wnioskodawcy dodatek węglowy wydana została w dacie tożsamej z datą zawiadomienia o prawie do wypowiedzenia się przez wnioskodawcę co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji przyznającej. Ustalenia w powyższym zakresie opisane zostały niżej, w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 62-66, 89-90, 93-298, 346-410, 431-440)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 66 spośród 72 badanych przypadków (tj. 92% ogółu) złożone do M-GOPS wnioski o wypłatę dodatku węglowego rozpatrywano w terminach od 37 do 151 dni²⁴,

²¹ Przekazywanych wnioskodawcom w przypadku wskazania przez nich adresów mailowych.

²² W badanej próbie 10 ww. postępowań wydano trzy tego rodzaju decyzje.

²³ W badanej próbie 10 ww. postępowań sporządzono siedem takich informacji.

²⁴ Wniosek nr: 715.DW.2022 – czas rozpatrywania wniosku: 45 dni, 766.DW.2022 – 53 dni, 808.DW.2022 – 53 dni, 1064.DW.2022 – 53 dni, 1254.DW.2022 – 52 dni, 846.DW.2022 – 56 dni, 1249.DW.2022 – 54 dni, 1339.DW.2022 – 54 dni, 1004.DW.2022 – 57 dni, 1430.DW.2022 – 59 dni, 1812.DW.2022 – 57 dni, 2187.DW.2022 – 56 dni, 1918.DW.2022 – 60 dni, 2325.DW.2022 – 58 dni, 2334.DW.2022 – 60 dni, 2351.DW.2022 – 60 dni, 2489.DW.2022 – 60 dni, 2585.DW.2022 – 59 dni, 2769.DW.2022 – 60 dni, 2842.DW.2022 – 59 dni, 2742.DW.2022 – 62 dni, 2780.DW.2022 – 62 dni, 2972.DW.2022 – 60 dni, 3012.DW.2022 – 59 dni, 3027.DW.2022 – 59 dni,

tj. w terminach przekraczających jeden miesiąc, w sytuacji, gdy nie były to sprawy szczególnie skomplikowane, co było niezgodne z art. 35 § 3 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego. Jedynie w przypadku czterech wniosków²⁵, do wnioskodawców skierowano na podstawie art. 36 k.p.a. zawiadomienia o niezataśnieniu spraw w terminie przewidzianym w art. 35 k.p.a., jednak zawiadomienia te wysłano po upływie od 58 do 88 dni od daty wpływu wniosków, natomiast w toku rozpatrywania pozostałych spraw, tego rodzaju zawiadomień nie sporządzano.

(akta kontroli str. 68-84, 93-298)

Kierownik, składając wyjaśnienia na powyższą okoliczność, w odniesieniu do 50 postępowań, spośród niezakończonych w terminie miesięcznym jako przyczynę zaistniałej sytuacji, wskazał przyjętą w Ośrodku interpretację łączącą termin rozstrzygnięcia spraw z terminem wypłaty dodatku. Wskazał również na dużą liczbę wniosków złożonych w miesiącach sierpniu i wrześniu 2022 r., możliwych do realizacji dopiero po przyjęciu środków w planie finansowym, a także na nałożenie się okresu przyjmowania wniosków z okresem zasiłkowym świadczeń rodzinnych i przyjmowaniem, i rozpatrywaniem wniosków o dodatek osłonowy. W zakresie 16 postępowań, poza opisanymi wyżej okolicznościami dot. przyjętej interpretacji i nakładania się terminów, wyjaśniający zwrócił uwagę na zmianę od miesiąca listopada 2022 r. przepisów u.d.w., powodującą konieczność ich stosowania do nierozstrzygniętych spraw, wobec czego znacznemu wydłużeniu uległy terminy postępowań w związku z koniecznością prowadzenia dodatkowych czynności obejmujących m.in. przeprowadzanie wywiadów, przyjmowanie oświadczeń oraz zmian deklaracji w CEEB.

(akta kontroli str. 441-446)

NIK wskazuje, że w prowadzonych postępowaniach administracyjnych należy stosować takie procedury i działania, w efekcie których nie dochodziłoby do naruszeń obowiązujących przepisów prawa. Terminy wynikające z k.p.a. dotyczą zataśnienia sprawy, rozumianej jako merytoryczne rozstrzygnięcie organu w zakresie przyznania dodatku węglowego, czego wyrazem jest wystawienie informacji o przyznaniu dodatku węglowego lub wydanie decyzji administracyjnej w przedmiocie przyznania bądź odmowy przyznania dodatku. Wypłata przyznanego świadczenia stanowi jedynie czynność techniczną, następującą po merytorycznym rozstrzygnięciu.

2. W 12 przypadkach²⁶ z 72 badanych spraw (tj. 17% ogółu) decyzje przyznające wnioskodawcom dodatek węglowy²⁷ wydano w datach tożsamyh z datami sporządzanych dla tych wnioskodawców na podstawie art. 10 § 1 k.p.a. (jednocześnie doręczanych z tymi decyzjami) zawiadomień o prawie do wypowiedzenia się, przed wydaniem decyzji, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. W prowadzonych postępowaniach nie dochowano określonych w tych

3136.DW.2022 – 58 dni, 3092.DW.2022 – 61 dni, 3899.DW.2022 – 40 dni, 595.DW.2022 – 37 dni, 3433.DW.2022 – 95 dni, 759.DW.2022 – 53 dni, 2130.DW.2022 – 51 dni, 2657.DW.2022 – 61 dni, 2722.DW.2022 – 62 dni, 3081.DW.2022 – 119 dni, 1571.DW.2022 – 55 dni, 4132.DW.2022 – 58 dni, 1788.DW.2022 – 61 dni, 4078.DW.2022 – 59 dni, 2182.DW.2022 – 56 dni, 2432.DW.2022 – 60 dni, 3969.DW.2022 – 66 dni, 1693.DW.2022 – 41 dni, 3864.DW.2022 – 43 dni, 2529.DW.2022 – 57 dni, 3907.DW.2022 – 71 dni, 2128.DW.2022 – 57 dni, 3905.DW.2022 – 71 dni, 1745.DW.2022 – 61 dni, 1746.DW.2022 – 61 dni, 1748.DW.2022 – 61 dni, 3948.DW.2022 – 67 dni, 1090.DW.2022 – 53 dni, 1091.DW.2022 – 53 dni, 1092.DW.2022 – 53 dni, 3875.DW.2022 – 42 dni, 3876.DW.2022 – 42 dni, 692.DW.2022 – 59 dni, 850.DW.2022 – 59 dni, 980.DW.2022 – 58 dni, 3840.DW.2022 – 78 dni, 3841.DW.2022 – 80 dni, 2158.DW.2022 – 151 dni, 2988.DW.2022 – 117 dni, 3013.DW.2022 – 143 dni, 3647.DW.2022 – 68 dni

²⁵ O numerach: 3081.DW.2022, 2158.DW.2022, 2988.DW.2022, 3013.DW.2022.

²⁶ Wniosek nr: 3899.DW.2022, 4132.DW.2022, 4078.DW.2022, 4040.DW.2022, 3969.DW.2022, 3864.DW.2022, 3907.DW.2022, 3905.DW.2022, 3948.DW.2022, 3875.DW.2022, 3876.DW.2022, 3840.DW.2022.

²⁷ Na podstawie m.in. art. 2 ust. 3d u.d.w.

zawiadomieniach terminów realizacji powyższego prawa, które były wyznaczane na trzy albo siedem dni, od daty ich otrzymania.

(akta kontroli str. 68-84, 293-338)

Kierownik, uzasadniając opisany wyżej stan faktyczny, wyjaśnił, że w przypadku ww. spraw, postępowanie było zakończone decyzją pozytywną i aby nie przedłużyć terminu wypłaty świadczenia o kolejne dni, wysyłano jednocześnie zawiadomienie i decyzję (w jednej kopercie), co powodowało zmniejszenie wydatków.

(akta kontroli str. 441-446)

NIK wskazuje, że zastosowana w Ośrodku praktyka, niezależnie od przywołanych argumentów, nie powinna stać w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa.

OCENA CZĄSTKOWA

M-GOPS realizował w okresie objętym kontrolą zadanie związane z przyznawaniem dodatków węglowych zgodnie z obowiązującymi przepisami u.d.w. Ośrodek zapewnił możliwość składania wniosków o wypłatę tych świadczeń, tak w siedzibie, jak i za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, wydłużając godziny pracy jednostki oraz zwiększając liczbę stanowisk obsługujących osoby je składające. Stwierdzono jednak przypadki rozpatrywania wniosków o wypłatę ww. dodatków z przekroczeniem terminów określonych w k.p.a. Nie informowano również wnioskodawców (w większości przypadków) o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy. Ośrodek nie dochował wskazanych w przekazanych wnioskodawcom zawiadomieniach, terminów przewidzianych na wypowiedzenie się przez nich co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji przyznającej.

OBSZAR

2. Proces wypłaty dodatku węglowego.

Opis stanu faktycznego

1. W okresie od 1 września 2022 r. do 18 stycznia 2023 r. Ośrodek skierował do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu²⁸, Wydziału Polityki Społecznej, w ramach Centralnej Aplikacji Statystycznej²⁹, pięć wniosków o przekazanie środków na realizację wypłat dodatku węglowego, określających przewidywane zapotrzebowanie na środki przeznaczone na ten cel. Przedmiotowe wnioski (zapotrzebowania) składano:

- 1 września 2022 r., na kwotę 16 830 000,00 zł, na okres od września do listopada 2022 r.³⁰,
- 4 października 2022 r., na kwotę 2 916 180,00 zł, na miesiąc październik 2022 r.,
- 4 listopada 2022 r., na kwotę 5 064 300,00 zł, na miesiące listopad i grudzień 2022 r.³¹,
- 14 grudnia 2022 r., na kwotę 1 438 200,00 zł, na miesiąc grudzień 2022 r.,
- 18 stycznia 2023 r., na kwotę 691 560,00 zł, na miesiąc styczeń 2023 r.

Na realizację wypłat dodatków węglowych oraz obsługę tego zadania Gmina Gostyń otrzymała z WUW, w dziewięciu transzach, następujące środki:

²⁸ Dalej: WUW.

²⁹ Dalej: CAS.

³⁰ Wrzesień – 12 240 000,00 zł, październik – 3 060 000,00 zł, listopad – 1 530 000,00 zł.

³¹ Listopad – 3 534 300,00 zł, grudzień – 1 530 000,00 zł.

- 21 września 2022 r.³² (26 września 2022 r.³³) – 5 202 000,00 zł,
- 11 października 2022 r. (26 października 2022 r.) – 874 854,00 zł,
- 30 października 2022 r. (2 listopada 2022 r.) – 1 061 758,80 zł,
- 23 listopada 2022 r. (24 listopada 2022 r.) – 457 838,20 zł,
- 28 listopada 2022 r. (29 listopada 2022 r.) – 436 309,00 zł,
- 2 grudnia 2022 r. (5 grudnia 2022 r.) – 336 340,00 zł,
- 9 grudnia 2022 r. (12 grudnia 2022 r.) – 618 120,00 zł,
- 16 grudnia 2022 r. (23 grudnia 2022 r.) – 1 438 200,00 zł,
- 25 stycznia 2023 r. (27 stycznia 2023 r.) – 691 560,00 zł.

(akta kontroli str.7-58, 411-415)

Zwrotu niewykorzystanych środków finansowych w kwocie 754 803,28 zł na realizację przedmiotowego zadania w 2022 r., Gmina Gostyń dokonała na rachunek bankowy WUW 30 grudnia 2022 r.³⁴. Z kolei, zwrotu niewykorzystanych środków w wysokości 147 911,08 zł, Gmina dokonała 28 lutego 2023 r.³⁵

(akta kontroli str. 411-420)

2. W 2022 r., na wypłaty dodatku węglowego wydatkowano w M-GOPS kwotę 9 670 616,72 zł, w tym na wypłatę świadczeń kwotę 9 492 000 zł. W ramach kosztów wypłacania odbiorcom dodatku węglowego³⁶ wydatkowano środki na:

- wynagrodzenia oraz pochodne od wynagrodzeń 118 350,93 zł³⁷,
- świadczenie rzeczowe – napoje – 1 000,00 zł,
- zakup licencji oprogramowania – 4 697,55 zł,
- zakup materiałów biurowych, papieru, akcesoriów komp., itp. – 6 230,13 zł,
- zakup wyposażenia i sprzętu – 24 825,00 zł,
- remont pomieszczeń – 9 934,90 zł,
- zakup usług pocztowych – 9 875,90 zł,
- zakup usług telefonicznych – 2 447,70 zł,
- szkolenia pracowników - 978,00 zł,
- wpłaty na PPK 276,61 zł.

Wydatki poniesione na realizację przedmiotowego zadania w roku 2023 wyniosły ogółem 543 648,92 zł, w tym na świadczenia 534 000,00 zł. W ramach kosztów wypłacania przez M-GOPS przedmiotowego świadczenia wydatkowano środki na:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi 4 715,26 zł³⁸,
- wpłaty na PPK - 26,32 zł,
- zakup licencji oprogramowania – 1 896,66 zł,
- zakup materiałów biurowych i papieru – 2 010,68 zł,
- zakup usług pocztowych – 1 000,00 zł.

(akta kontroli str. 7-58, 344, 421-424)

Kwoty wydatkowane na realizację zadania w zakresie wypłaty dodatku węglowego wynikały z zapisów konta 130 dla działu 853, rozdz. 85395 oraz były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji dot. obsługi ww. świadczeń, jak również danymi wykazanymi w złożonych Wojewodzie Wielkopolskiemu rozliczeniach środków na realizację wypłat tego dodatku, otrzymanych w 2022 r. i 2023 r.

³² Wpływ środków na konto Gminy Gostyń.

³³ Wpływ środków na konto M-GOPS.

³⁴ Środek w ww. kwocie M-GOPS przekazał Gminie w dniu 29 grudnia 2022 r.

³⁵ Środek w ww. kwocie M-GOPS przekazał Gminie w dniu 27 lutego 2023 r.

³⁶ 2% łącznej kwoty wypłaconych dotacji.

³⁷ Dodatki specjalne – 72 023,27 zł, wynagrodzenia z tytułu umów-zleceń – 27 040,00 zł oraz pochodne od wynagrodzeń – 19 287,66 zł;

³⁸ dodatki specjalne - 3.953,80 zł; pochodne od wynagrodzeń - 761,46 zł;

(akta kontroli str. 7-58, 61, 344, 411-420, 421-424)

3. Do 31 grudnia 2022 r., w Ośrodku wypłacono łącznie 3 164 dodatki węglowe, na kwotę 9 492 000,00 zł. W 2023 r., według stanu na 8 marca, wypłacono 178 takich świadczeń, o łącznej wartości 534 000 zł. Dane w tym zakresie były zgodne z zapisami konta 130 dla działu 853, rozdz. 85395, rozliczeniami przedłożonymi Wojewodzie Wielkopolskiemu, jak również wynikały z programu do obsługi przedmiotowego zadania.

(akta kontroli str. 15-16, 36-38, 93-298, 344, 411-425, 464)

4. Badanie terminowości dokonywanych przez Ośrodek wypłat dodatku węglowego przeprowadzono w odniesieniu do próby 30 pozytywnie rozpatrzonych wniosków, opisanych w punkcie 5.2. obszaru pierwszego niniejszego wystąpienia, a ponadto dwóch prób, po 20 pozytywnie załatwionych wniosków³⁹, odpowiednio, złożonych do 30 października 2022 r. oraz zrealizowanych w drugiej połowie stycznia 2023 r. Analiza dokumentacji ww. spraw wykazała, że w 41 przypadkach wypłat przedmiotowego świadczenia dokonywano z zachowaniem terminu określonego w art. 2 ust. 11 u.d.w., natomiast w 29 przypadkach, termin ten nie został zachowany.

(akta kontroli str. 85-91, 147-298)

Kierownik, uzasadniając wystąpienie nieterminowych wypłat dodatków węglowych w drugiej połowie stycznia 2023 r.⁴⁰, wskazał, że wynikało to z braku środków finansowych na realizację zadania w tym okresie, przy czym Gmina środki te otrzymała 25 stycznia 2023 r., i 26 stycznia 2023 r. Zostały one przyjęte do planu finansowego, a następnego dnia przekazane na rachunek bankowy Ośrodka. W odniesieniu do pozostałych wypłat⁴¹ wyjaśniający opóźnienie uzasadnił niewystarczającymi środkami przesłanymi przez WUW. Środki te niezwłocznie po otrzymaniu były wypłacane, natomiast Ośrodek w informacjach przysługujących świadczenia zawierał klauzule o ich wypłacie po otrzymaniu środków z Urzędu. Tym samym informowano wnioskodawców o możliwości wystąpienia opóźnień w realizacji płatności.

(akta kontroli str. 441-443)

5. Rozliczenie środków na realizację wypłat dodatku węglowego otrzymanych w 2022 r. i w 2023 r. (z wyodrębnieniem liczby i kwoty wypłaconych dodatków węglowych), Ośrodek złożył do WUW odpowiednio 10 stycznia 2023 r. oraz 27 lutego 2023 r., tj. w terminach określonych w art. 5 ust. 3 u.d.w. Dane wykazane w tych rozliczeniach wynikały z ewidencji M-GOPS w zakresie wypłaty przedmiotowych świadczeń oraz zapisów konta 130 dla działu 853, rozdz. 85395, § 3110.

(akta kontroli str. 7-9, 15-16, 411-420, 421-424)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność jednostki w kontrolowanym obszarze. M-GOPS terminowo wystąpił o środki na wypłatę dodatku węglowego. Wypłacono wszystkie należne świadczenia. Ośrodek należycie wywiązał się z obowiązków sprawozdawczych. Wypłata części dodatków węglowych po upływie ustawowych terminów nastąpiła z przyczyn niezależnych od M-GOPS.

³⁹ Wybranych do badania metodą losową z wykorzystaniem metody losowania prostego w „Pomocniku kontrolera”, na podstawie przekazanego zbioru danych M-GOPS w zakresie płatności dodatku węglowego.

⁴⁰ 16 wypłat dokonanych 27 stycznia 2023 r., z opóźnieniami od dwóch do 86 dni.

⁴¹ Z opóźnieniami w płatnościach od jednego do 35 dni.

IV. Uwagi i wnioski

- Wnioski** W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu prowadzenia postępowań administracyjnych zgodnie z wymogami k.p.a., w odniesieniu do terminowości załatwiania spraw oraz wyznaczania terminów dotyczących prawa do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji.
- Uwagi** Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 17 marca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Marek Rozwalka
specjalista kontroli państwowej

Elektronicznie
podpisany przez Marek
Mieczysław Rozwalka
Data: 2023.03.17
10:03:42 +01'00'

Podpis

Dyrektor:
Karolina Wirszyć-Sitkowska
p.o. Dyrektor

Elektronicznie
podpisany przez
Karolina Renata
Wirszyć-Sitkowska
Data: 2023.03.17
10:10:11 +01'00'

Podpis

